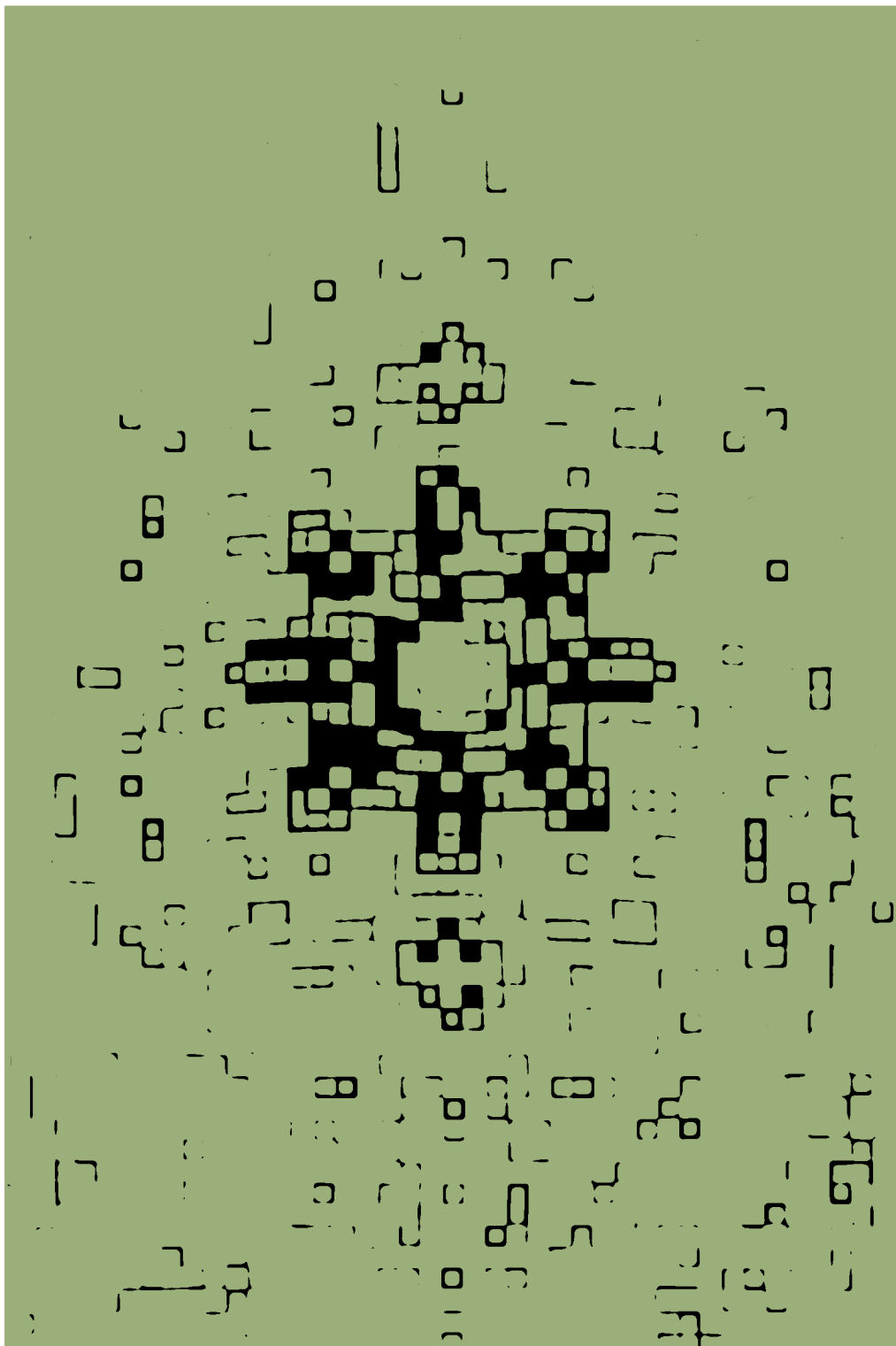

ntamo KIAMARS BAGHBANI (TOIM. JA SUOM.) Ymmärryksen ylistys

YMMÄRRYKSEN YLISTYS

Kiamars Baghbani
انعكاس Heijastus (1997)
رد پایی بر برف Jalanjäljet lumessa (1999)
Divaani (toim. 2004)
Bäfrinä (suom. 2004)

© Kiamars Baghbani

Kieliasun tarkastus Leevi Lehto

Ulkoasu Lauri Wuolio

ISBN 978-952-215-023-3

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2007
ntamo, Helsinki, Finland
www.ntamo.net

Kiamars Baghbani (toim. ja suom.)

Ymmärryksen ylistys

Poimintoja persian kielen runoperinteestä

ntamo, Helsinki

Esipuhe

Persia on indoeurooppalaisen kieliryhmän laaja haara, jota vanhapersian kulttuuripiirissä puhuu tänään yli sata miljoonaa ihmistä.

Persiankielen historiassa voidaan erottaa kolme aikakautta: vanhapersia, keskipersia ja nykypersia. Tässä valikoimassa ei ole otettu huomioon säilyneitä vanha- ja keskipersiankielisiä teoksia, vaan mukana on näytteitä vain nykypersiankielisestä kirjallisuudesta.

Persian kulttuurin ja kielen monin rikkauksin lastattu juna pysähtyi ja joutui sivuun sivilisaation historian pääraiteilta vuonna 637, kun arabialaiset hyökkäsivät Persian suurvaltioon ja sitten vuodesta 651 lähtien alkoivat hallita koko maata. Tämän jälkeen noin kahdensadan vuoden ajan persialaiset joutuivat käymään yhteiskunnallista ja kulttuuritaistelua vierasta hallitusvaltaa vastaan, kunnes vuonna 821 Abbasien kalifien (Ma'moon) nimi jälleen poistettiin virallisesta puheesta, ja paikallinen väestö saattoi hallita aluettaan tarvitsematta totella ulkopuolisia määräyksiä.

Tuon 600-luvun puolivälin pysähdyksen myötä Persian kulttuurin juna ohjattiin vieraan vaikutuksen alle, mikä merkitsi myös tiettyjen kiellettyjen vaunujen – kuten kuvanveistotaiteet, muotokuvamaalaus, tanssi ja musiikki – poistamista. Mutta persiankieli säilyi, vaikkakin arabiankielen aakkosilla (neljän merkin lisäämisen jälkeen). Näin persiankielinen kirjallisuus ja erikoisesti runous saivat entistä tärkeämmän aseman taistelussa Persian kulttuurin puolesta. Tämä taistelu jatkuu yhä.

Nykypersiankielisiä kirjallisia teoksia on säilynyt noin 900-luvun puolivälistä lähtien. Tuon aikaiset tekstit ovat edelleen helposti ymmärrettäviä meidän aikamme tavallisille persiankielen puhujille.

Kattavan persiankielisen valikoiman kerääminen tältä yli tuhannen vuoden ajalta vaatisi vuosien työn tuhansien divaanien tarkistamisessa ja erityisesti kirjojen etsimisessä.

Tämän valikoiman olen koonnut omaa makuani noudattaen ja välittömien mahdollisuuksieni puitteissa. Olen valinnut mukaan runoja,

joista itse pidän, ja tarjoan kokoelmaa lukijalle persiankielisen runouden sisältöön tutustumista varten.

Kiitän Suomen viranomaisia ja kaikkia ystäviäni, jotka ovat auttaneet minua tämän pienen kulttuurisillan rakentamisessa.

Kiamars Baghbani

Lokakuu 2007 Helsinki

Roodaki samarkandi

Elä iloisena

elä iloisena rakkain mustasilmäinen kansa
sillä olemassaolo on tuuli ja taru

älä ole surullinen, kävi miten kävi,
älä huoli ainakaan menneisyydestä,

minä ja myskintuoksuinen, kiharatukkainen
voi, minä ja kuukasvoinen nymfikansa!

onnellinen on antelias, joka syö ja antaa toisellekin
onneton on itsekäs, joka ei anna toiselle eikä syö itse

joka tapauksessa, tarjoa viiniä
koska valitettavasti elämä on pilvi ja aika on tuuli

Daghighi

Kulta ja valta

Kaksi välinettä voi tuoda valtaa

Yksi kiiltävä toinen keltainen

Yksi on kolikko johon on kaiverrettu kuninkaan nimi

Toinen temperoitu jemeniläinen rauta

Täytyy olla taivaallisen reipas

jotta olisi toivoa maallisesta vallasta

Puhetaitoinen kieli ja antava käsi

Ja sydän, jota asuttavat ystävällisyys ja viha

Valtio on vaikea saalis jota

metsästyshaukka tai pelottava leijona eivät saa

Vain kaksi asiaa voivat tavoittaa vallan

intialainen miekka ja puhdas kulta kaivoksesta

Miekalla se saadaan

rahalla se pidetään

Joillakin on onni, miekka ja rahaa

Täytyy olla suoraselkäinen ja kuninkaiden sukua

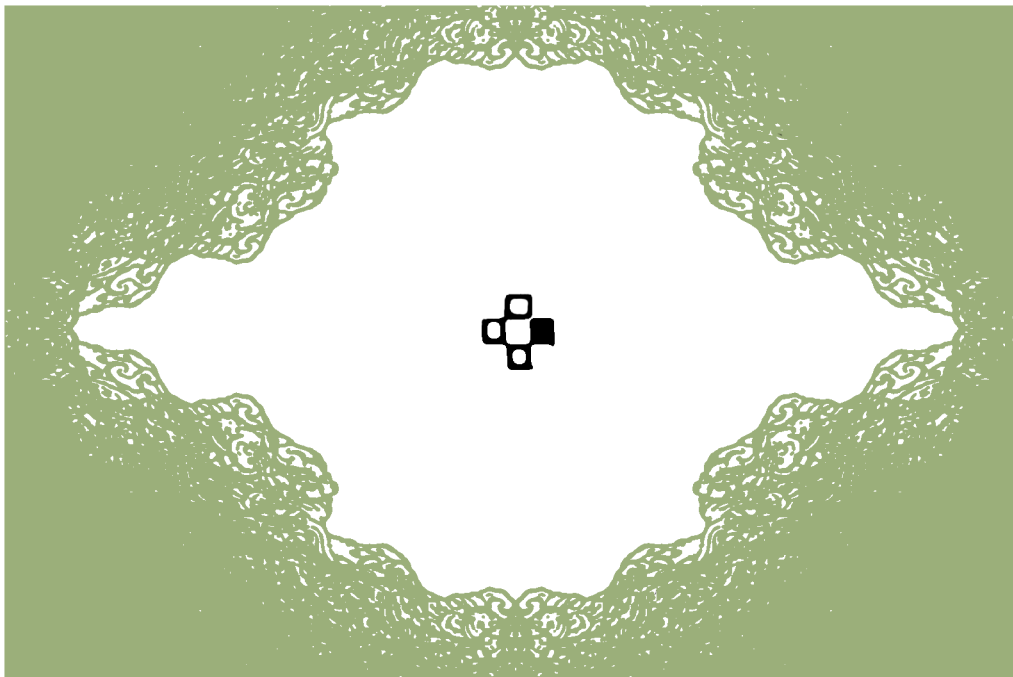
Järkeä ja rohkeutta tarvitaan
Valtaa ei anneta kenellekään ilmaiseksi

Rabea Balkhi

hänen rakkautensa

hänen rakkautensa piti minusta kiinni
kovasta vastustuksestani huolimatta.

rakkaus on ääretön meri
miten siinä voi uida, viisas ystäväni!?
rakkauden tiellä on paljon sallimatonta, joka on hyväksyttävä
kuviteltava myrkky herkuksi
kuviteltava ruma kauniiksi
yritin karata kuin uppiniskainen hevonen
mutta rakkauden lasso vain tiukkeni entisestään

Kiamars Baghbani on syntynyt vuonna 1956 Iranissa, josta lähti maanpakoon 1980-luvun alussa. Vuodesta 1990 hän on asunut Suomessa, jossa hän on toiminut kulttuurituottajana ja työskennellyt aktiivisesti suomalaisen maahanmuuttajakirjallisuuden edistämiseksi.

Ymmärryksen ylistys on tiivis läpileikkaus persiankielisen runouden perinteestä yli 1000 vuoden ajalta ja ensimmäinen laatuaan kielellämme. Samalla se on puheenvuoro uuden monikulttuurisuuden puolesta suomenkielisessä kirjallisuudessa: vieraan perinteen toiseuden tunnustaminen osoittautuu keinoksi sen tuttuuden tunnistamiseen.

Lisää Kiamars Baghbanin työstä: <http://www.finiran.com/>

